

	Rahva Ühtsuse Erakond	Erakond Isamaa ja Res Publica Liit	Eestimaa Ühendatud Vasakpartei	Erakond Eestimaa Rohelised	Eesti Keskerakond	Eesti Reformierakond	Sotsiaaldemokraatlik Erakond	Eesti Vabaerakond
	Kerli Green erakonna tegevsekretär	Ken-Marti Vaher	Valev Kald esimees	Aleksander Laane esimees	Mailis Reps valimisprogrammi toimkonna juht	Priit Kallakas välissekretär	Andres Anvelt aseesimees	Andres Herkel esimees
Kui oluline on inimõiguste kaitse temaatika teie erakonna jaoks? Täiesti ebaoluline 1 – 5 Väga oluline	5	5	5	5	5	4	5	5
Selgitus	Inimõiguste kaitse teema on väga aktuaalne ja oluline.		31.05.2000 ratifitseeris Eesti Riigikogu Euroliitu saamise nimel Euroopa sotsiaalõiguste harta, jättes välja punktid, mis tagavad vanurite õiguse saada sotsiaalselt kaitset (art.23), töötajate õiguse väärkale kohtlemisele töökohal (art.26), õiguse kaitsele vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse eest (art. 30) ja õiguse eluasemele (art.31). Kohustuslikus artiklis 4 – Õigus saada õiglast töötasu – on ratifitseerimata p.1, mis kohustab “tunnustama töötajate õigust saada niisugust töötasu, mis tagab neile ja nende perekondadele inimväärse elatustaseme” ja p.3, mis kohustab “tunnustama mees- ja naistöötajate õigust saada võrdse töö eest	On läbi aegade väga oluline olnud.	Kõik inimesed vaatamata soole, rassile, usutunnistusele ja maailmavaatele peavad olema kaitstud ja toetatud. Inimõiguste tagamine on enamuste valdkondade vundamendiks. Eriti oluliseks peame võitlust inimkaubanduse vastu. Inimkaubandus ohustab meie põhiväärtusi ning inimõigusi, kuid see on ka kriminaalsetele organisatsioonide ning terroristide rahastusallikana oluliseks julgeolekuohuks.	Sõnum programmis: tegutseb aktiivselt liberaalsete põhiväärtuste – vabaduste, demokraatia ja inimõiguste – kaitsmisel ja edendamisel nii Eestis, Euroopa Liidus kui ka väljaspool ELi piire.	Peame inimõiguste kaitset ja austust ülimalt oluliseks. Sotsiaaldemokraatliku erakonna eesmärgiks on ühiskond, mille kõik liikmed, kõik huvirühmad ja kogukonnad peavad üksteisest lugu ja mõistavad teistsuguse emakeele, päritolu, kultuuritausta, usutunnistuse, nahavärvi ja poliitiliste veendumustega, aga ka erinevate elustiilide, vaimuannete ja võimete kaasinimesi. Meie vahel peab eksisteerima hoolivus ja sallivus, mis lubab austada kõikide õigusi. Pooldame tugevalt inimõiguste edendamist kõikjal maailmas.	Siin pole midagi selgitada, inimõigused kuuluvad nüüdisaegse demokraatia juurde.

Kas teie erakonna arvates on välispoliitikas oluline pöörata tähelepanu inimõiguste rikkumistele ja edendamisele? Ei toeta üldse 1 – 5 Toetame täielikult	5	5	võrdset tasu". 5	5	4	5	5	5
Selgitus	Jah. See on väga oluline.		Me nõuame kõigi vähemuste õiguste austamist, ja järjekindlaid abinõusid rassismi, võõraviha ja igat liiki muu diskrimineerimise vastu.	On kogu aeg oluline olnud.	Välispoliitika doktriin peab olema väärtuspõhine. Samas peame oluliseks Aasia-suunalise ekspordi arendamist ning sealsete eksporditurgude avamist Eesti ettevõtjatele, kuigi me mõname seal regioonis olevaid inimõiguste probleeme.	Reformierakond peab väga oluliseks Eesti välispoliitika teostamisel pöörata tähelepanu inimõiguste rikkumistele ja edendamisele. Eesti on ÜRO inimõiguste nõukogu liige aastatel 2013-2015. Inimõiguste alases tegevuses pöörame enim tähelepanu naiste ja laste õigustele, võitlusele karistamatuse vastu ja põlisrahvaste õigustele.	Inimõiguste edendamine ja austamine peaks olema terves maailmas üheselt mõistetav ja arusaadav. Leiame, et nii meie ise, lähiriigid kui ka kõige kaugemad riigid tajusid ühiselt, et inimõigused on universaalsed, loodud kõigile ning kõik peavad nendega ühiselt arvestama. Meie üheks laiemaks programmiliseks eesmärgiks on inimõiguste edendamine kõikjal maailmas. Samuti soovime suurendada Eesti panust demokraatia ja inimõiguste arendamisse kahe- ja mitmepoolsete arengukoostööprojektide kaudu.	Kaitseme väärtuspõhist välispoliitikat.
Kas teie erakond toetab peresisese vägivalda sätestamist karistusseadustikus eraldi kuriteona?	5	3	3	4	5	2	(3)	5

<p>Ei toeta üldse 1 – 5 Toetame täielikult</p>								
<p>Selgitus</p>		<p>Karistusseadustik ja selle rakendamine peab pakkuma kaitset igasuguse vägivalda vastu. Tegemist on olulise lõiguga politsei töös, kus tuleb tagada seaduse ühetaoline kohaldamine. Me ei ole vastu ka karistusseadustiku täpsustamisele kui eksperdid selle vajaduse ära põhjendavad, aga hetkel näeme seda pigem seaduse rakendamisel tähelepanu vajava teemana.</p>	<p>Selleks et midagi muutuks, tuleb TAHTA midagi muuta, ja tuleb ise muutuda.</p>		<p>Euroopa arenenud riigid on seda teinud juba aastate eest ja Eestil oleks viimane aeg eeskuju võtta.</p>	<p>Kuna KarS käsitleb juba tänasel hetkel igasugust vägivalda kuriteona, siis ei ole vajalik eraldi peresisest vägivalda KarSis välja tuua.</p>	<p>(Hinnet pole võimalik panna, kuna küsitakse eraldi kuriteo liigi kohta). Peresisese vägivalda vastases võitluses on sotsiaaldemokraatide juhtimisel tehtud juba suur samm. Alates 2015. aasta 1. jaanuarist on KarS-is justiitsministri eestvedamisel esimest korda eraldi mõistena välja toodud perevägivald ehk lähi- või sõltuvussuhtes toime pandud vägivalda eest on ette nähtud karmim karistus. Samuti on raskendav asjaolu süüteo toimepanemine alaealise juuresolekul. Kindlasti leiame, et tegeleda ei tohi ka ainult karistusõiguse sätetega! Peame äärmiselt oluliseks, et perevägivalda tase Eestis langeks ning näeme, et riik peab ka väga olulises ulatuses panustama teavituse- ja ennetustööle. Üheks väga suureks eesmärgiks on ka rahvusvahelise naistevastase ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise</p>	<p>Jah, kui see katab neid juhtumeid, mis eraldi sätte puudumisel jäävad katmata.</p>

							konventsiooni ehk Istanbuli konventsiooni ratifitseerimine, millest tuleneb riigi kohustus võidelda perevägivallaga struktuurselt, nii läbi seadusandluse kui ka täitevvõimu koostoime, abistada kannatanuid, muuta suhtumist vägivalda ühiskonnas ja selle ohvritesse.	
Kas teie erakond toetab karistusseadustiku §151 (vaenu õhutamine) toime tõhustamist? Ei toeta üldse 1 – 5 Toetame täielikult	3	3	5	2	5	5	5	3
Selgitus		Inimese au ja väärikus vajavad kaitset aga leiame, et tuleb olla väga ettevaatlik sõnavabaduse piiramisega.	Eestis tuleb lõpetada muukeelsete elanike poliitiline diskrimineerimine, kes moodustavad kolmandiku püsielanikest-maksumaksjatest. EÜVP taotleb vähemalt art. 4, 30 ja 31 täismahus ratifitseerimist Riigikogus.	Soovime otsustamiseks lisainfot - st millised praktilised mõjud see kaasa toob ja millistel juhtudel ja kuidas rakenduks.	Me leiame, et kui inimene tunnetab ohtu oma elule, tervisele või varale, siis ta ei pea seda füüsiliselt läbi elama selleks, et politsei saaks reageerida ja karistada süüdlast.	Reformierakond toetab KarSi p151 ajakohastamist.	Kehtiva sätte alusel on võimalik vaenu õhutamise eest karistada vaid juhul, kui "sellega on põhjustatud oht isiku elule, tervisele või varale". Meie eesmärk on viia Eesti karistusõigus täielikult vastavusse vaenusüütegude ja vaenu õhutamise kriminaliseerimist puudutavate rahvusvaheliste kohustustega. Vaenu õhutamise süüteo (KarS § 151) kehtiva koosseisu sõnastuse ebaadekvaatsusele ja rakendamise võimatusele on	Ei toeta ülekriminaliseerimist

							tähelepanu juhtinud mitmed rahvusvahelised organisatsioonid ning selle muutmiseks on meie arvates ka sotsiaalne vajadus.	
Kas teie erakond pooldab kooseluseaduse rakendamiseks vajalike sätete vastuvõtmist? Ei toeta üldse 1 – 5 Toetame täielikult	3	1	3	3	3	4	5	3
Selgitus			Osakem näha, hoida ja arendada seda, mis meil veel on, eelkõige inimressurssi! Negatiivne loomulik iive, ühiskonna vananemine, väljaränne, sotsiaalsed probleemid jms - kas on ikka see õige aeg mõelda millestki muust? Oleme küll Euroopa osa, kuid näiteks "euroopalik" alkoholi tarvitamine Eestis pole sama mis Euroopas. Pole samad ka palgad, pensionid, toetused. European-Left, mille liikmed me oleme, kooseluseadust küll toetab kui demokraatia ühte ossa. Kuid sotsiaalne reaalsus Eestis ja nt. Prantsusmaal või Saksamaal erineb.	Me arvame, et Riigikogu tegi otsust vastu võttes JOKK skeemi, mida me taunime - ehk siis eraldas rakendussätted seadusest, mis võimaldas seadust lihtsamalt vastu võtta. Me ei soovi, et sellisest seadusloomest saaks pretsedent. Meie soov on, et seadus hääletataks uuesti koos rakendussätetega. Me ei vastusta kooselu kui sellise seadustamist.	Erakonnas puudub selles küsimuses ühtne seisukoht.	Reformierakond on juhatuse tasandil otsustanud toetada sooneutraalset kooseluseadust ehk Reformierakond toetab ka vajalike rakendussätete vastuvõtmist Riigikogus.	Kooseluseadusega astus Eesti riik suure sammu vähemuste õiguste kaitse ja sallivuse suunas. Toetame rakendamiseks vajalike sätete vastuvõtmist, seda nii seaduste juures üksikult kui ka võimalusel pakatina. Seadusega jäeti ka valitsusasutustele ja Riigikogule aega, et vajalikud rakendussätted välja töötada. Nimelt jõustub seadus 2016. aasta 1 jaanuarist ning selleks ajaks peab vajalikud sätted vastu võtma. Leiame, et kui need muudatused on tegemata, siis on otseselt tegu inimeste õiguste riivega ja siis juba tõenäoliselt sekkub kohus.	Kooseluseadus on õiguslikult kirjaoskamatu ja Teie püstitatud küsimus samuti. Peate silmas rakendusakte? Lugege palun Jüri Adamsi seisukohta: www.vabaerakond.ee /vababaerakond- ja -kooseluseadus
Kas teie erakond	4	3	5	2	5	3	5	2

<p>pooldab soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku rahastuse suurendamist?</p> <p>Ei toeta üldse 1 – 5 Toetame täielikult</p>								
<p>Selgitus</p>	<p>Voliniku kantseleil puudub spetsialist, kes tegeleks eraldi võrdse kohtlemise temaatikaga, samas on olemas spetsialist ja nõunik soolise võrdõiguslikkuse alal. Eesti inimeste teadlikkus on viimaste aastatega antud teemadel aina kasvanud, samas on puudulikud ressursid nende teemadega tegelemiseks ning seetõttu ei jõua ka vajalik abi abivajajateni. Samuti on oluline jätkata ka antud teemade teavitustööga.</p>		<p>EVPS: Paragrahv 12 - kõik on seaduse ees võrdsed. Kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, samuti varalise ja sotsiaalse seisundi või muude asjaolude tõttu.</p>	<p>Me eelistame praktilisi investeeringuid taastuenergiasse ja energiatootmise hajutamisse, otsedemokraatia rakendamist, ühistulise majanduse edendamist jne jne, kuna need toovad iseenesest kaasa hoopis teistsugused suhted ühiskonnas.</p>	<p>Hetkel süüdistatakse soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinikku, et tema tegevus pole ühiskonnas märgatav ja seega pole tema tegevust otseselt ühiskonnas vaja. Leiame, et tegelik probleem on just rahastuses.</p>	<p>Reformierakond ei ole antud küsimust ühelgi tasandil arutanud.</p>	<p>Olen seisukohal, et voliniku kantseleil peab olema piisav rahaline ressurss ning piisavalt töötajaid, et täita talle seadusega pandud ülesandeid ning vajadusel tuleb leida võimalused rahastuse suurendamiseks. 2013.-2015. a. viib voliniku kantselei ellu Norra toetuste 2009-2014 soolise võrdõiguslikkuse ning töö ja pereelu ühitamise programmist rahastatud projekti „Soolõime ja õiguskaitsega sugude võrdsuseni“, millega seoses eraldati kantseleile 700 000 euro suurune toetus. See toetus võimaldas ajutiselt suurendada nii kantselei töötajate arvu kui viia ellu lisategevusi soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks. Samas on juba praegu suurenenud ka volinikule riigieelarvest eraldatav rahastus. Kui 2014. a. oli võrdõigusvoliniku</p>	<p>See oleks mõistlik viia õiguskantsleri ametkonna alla.</p>

							kantsleile riigielarvest eraldatav summa 80 084 eurot, siis 2015. a. on see (välisvahenditeta) 167 140 eurot. Lisarahastuse eesmärk on tõhustada voliniku tegevust puuetega inimeste õiguste eest seismisel.	
Millised on teie erakonna ettepanekud meeste ja naiste vahelise palgalõhe vähendamiseks?	Võrdse töö eest tuleb maksta võrdset tasu ning selle eesmärgi nimel tuleb jätkuvalt töötada. Riik ei saa otseselt sekkuda tööandja ja töötaja vahelistesse suhetesse, samas olukorra parandamiseks tuleb kindlasti teha inimestele teavitustööd, et nad oleksid oma õigustest teadlikumad.	IRL-i üks põhilubadusi Riigikogu valimistel on vabastada tulumaksust kuni 500 eurot kuus teenivad inimesed ning vähendada tulumaksu kuni 846 eurot kuus teenivatel inimestel. See muudatus puudutab enam kui 300 tuhandet inimest Eestis ja nende hulgas on proportsionaalselt rohkem naisi kui mehi. Madalamat palka saavate inimeste madalam maksukoormus suurendab tänasega võrreldes nende netosissetulekut ning aitab seega kaasa ka palgalõhe vähendamisele.	Eesti Riigikogu ratifitseeris Euroopa sotsiaalõiguste harta, kuid jättes välja k.a. p.3, mis kohustab "tunnustama mees- ja naistöötajate õigust saada võrdse töö eest võrdset tasu". EÜVP taotleb p.3. täismahus ratifitseerimist Riigikogus!	Me arvame, et põhiline kasutamata võimalus on nädalase tööajanormi vähendamine pikaajaliselt ja plaanipäraselt 40 tunnilt 32 tunnile, et paremini ühildada töö-ja eraelu ning säästa töötajate tervist. Vt ka : "Ageing populations: the challenges ahead" Kaare Christensen, Gabriele Doblhammer, Roland Rau, James W Vaupel Lancet 2009; 374: 1196-208 The Lancet	Naistele omaste valdkondade palkasid tuleb ühiskonnas tõsta. Siin peab riik eeskju näitama ning tõstma palkasid haridus-, kultuuri- ja sotsiaalsfääris. Samuti aitab palgalõhe vähendamisele kaasa palkade suurem läbipaistvus.	Sooline palgalõhe on kindlasti ühiskondlik probleem, millega riik peaks tegelema. Esimene samm on jätkata aktiivse teavitustööga ning tõsta töötajate teadlikkust, et olenemata töötaja soost peavad samasuguse iseloomuga töö tasud olema võrdväärsed. Tuleb tõsta inimeste teadlikust õiguskaitse võimalikkusest ja julgustada inimesi otsima soolise võrdõiguslikkuse küsimustes abi spetsialistidelt. Loomulikult tuleb ka avalikul sektoril näidata palgalõhe vähendamisel eeskju ja näidata, et võrdse töö korral on võimalik saada võrdset palka.	Esiteks peame vajalikuks, et naiste ja meeste võrdõiguslikkust edendataks kõigis poliitvaldkondades ja poliitilistes tegevustes. Seega peab ka soolisest erisusest tulenevat palgalõhe küsimust kõikides poliitikavaldkondades ja tegevustes arvestama. Näiteks oleme eesmärgiks seadnud, et kõigis esinduskogudes on ühe sugupoole esindajaid vähemalt 40%. Palgalõhe vähendamiseks anname tööinspeksiioonile volitused järelevalve tegemiseks naistele ja meestele sama töö eest tööandja poolt makstavate palkade ja hüvitiste üle.	Palgalõhe kahtlemata on probleem. Uuringute järgi on see suurim välisomandis olevates eraettevõtetes, seega on selle reguleerimine admin meetmetega üsna keeruline. Peame oluliseks teavitustööd, hoiakute muutmist, naiste valmisolekut oma õiguste eest seista.
Kas teie erakond pooldab võrdse	4	3	2	2	4	4	5	3

kohtlemise seaduse kohaldamisala ühtlustamist, laiendades kaitset diskrimineerimise eest puude, vanuse, usulise veendumuse ja seksuaalse sättumuse osas töövaldkonnast väljapoole (hariduses, tervishoius ja sotsiaalteenuste osas ning toodete ja teenuste kättesaadavusel)? Ei toeta üldse 1 – 5 Toetame täielikult								
Selgitus	Kindlasti peaks antud seadus laiinema ka teistesse valdkondadesse, kuna ebavõrdset kohtlemist võib ka mujal ette tulla.		Usume, et riigi ainus eesmärk ja otstarve on inimeste huvide ja heaolu kaitsmine ja kindlustamine ehk Eesti jätkusuutlikkus.	Me ei tea täpselt, milliseid ja kelle probleeme soovitakse lahendada ja kelle õigusi piirata. Tegemist on liig laia küsimuseasetusega - soovime arutleda konkreetsemate ettepanekute üle.	Võrdse kohtlemise seaduse kohaldamisala ühtlustamine vajab detailsemat läbitöötamist, kuid põhimõtteliselt toetame.	Diskrimineerimisele, mis tahes vormis ja mis tahes alusel, ei ole mitte mingisugust õigustust ja seetõttu tuleb teha kõik võimalik ebavõrdse kohtlemise vähendamiseks.	Pooldame täielikult võrdse kohtlemise seaduse kohaldamisala ühtlustamist. Kõigil inimestel peab olema võrdne ja ühtlaselt kvaliteetne ligipääs haridusele, tervishoiule ning muudele toodetele teenustele. Ettepanek vastava muudatuse tegemiseks seadusesse on sotsiaalministeeriumis praegu juba ka ettevalmistamisel.	Pole kursis, kui teravalt on need probleemid üleval, seaduste komplitseerimist hoogtöö korras ei toeta.
Kas teie erakond pooldab sõltumatu piirimonitooringu sisseviimist, et tagada piiripunktides ligipääs varjupaigamenetlusele? Ei toeta üldse 1 – 5 Toetame täielikult	2	1	2	2	5	3	5	3

Selgitus	Ei poolda, kuna selleks puuduvad vahendid.		EVPS: Paragrahv 1 - Eesti on iseseisev ja sõltumatu demokraatlik vabariik /.../. Eesti iseseisvus ja sõltumatus on aegumatu ja võõrandamatu.	Me arvame, et Eesti riigis on juba liigagi palju kontrollijaid, jälgijaid, nõustajaid ja arvepidajaid ning pigem on vaja nende arvu vähendada.	Meie jaoks on arusaamatu, et Eestis ei ole piiril pidevalt sellist inimõiguste kompetensi. Tegemist on siiski Euroopa Liidu välispiiriga.	Rahvusvaheliselt kokkulepitud vaatlusminissioonidel e on juba täna ligipääs igale Eesti piiripunktile.	Varjupaigamenetluse sõltumatu piirimonitooringu sisseviimine tõhustaks kontrolli seaduslikkusest kinnipidamise üle. Mitmed riigid rakendavad ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga (UNHCR) koostöös tegutsevaid kodanikuühendusi piirimonitooringu tegemisel. Ka Eestis on olemas kodanikuühendused, kellel on soov ja oskused kaitsta pagulase staatuse taotlejate seaduslike õiguste tagamist.	Toetame sõjaväestatud piirivalve taastamist.
Kas teie erakond pooldab valimisõiguse piirangute kaotamist enamike süüdimõistetud kurjategijate suhtes? Ei toeta üldse 1 – 5 Toetame täielikult	4	1	4	1	4	3	4	4
Selgitus			Me nõuame järjekindlaid abinõusid võõraviha ja igat liiki muu diskrimineerimise vastu. Karistatud (kuid peab olema reglementeeritud astmik) ei pea olema diskrimineeritud valimisõiguse piirangute suhtes.	Teiste inimeste õiguste, tervise ja elu mitteastajad ehk kohustuste eirajad ei pea saama seaduskuulekate inimeste asjade üle otsustamise õigust. Kandku oma määratud karistus ära.	Jah, kuna analoogsete Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendite tõlgenduse alusel on see vastuolus rahvusvaheliste inimõiguste normiga. See on aja küsimus, kui tuleb samasugune lahend ka Eesti kohta.	Reformierakond ei ole antud küsimust arutanud.	Euroopa Inimõiguste Kohus kordas oma mitmetes kohtuotsustes korduvalt väljendatud seisukohta, et absoluutne valimiskeeld vangistuse ajal on konventsiooniga vastuolus. Seetõttu tuleb olemasolev piirang üle vaadata. Täna sõltub valimisõigus sellest, kas	Seda tulem muuta, varem või hiljem jõuavad need juhtumid Strasbourgi kohtusse. Kergemate süütegude korral ei tohiks piirangut olla.

							<p>süüdimõistetule rakendatakse vangistust või mitte. Süüdimõistetule, kelle suhtes jäetakse vangistus tingimisi kohaldamata, valimisõigus säilib. Vanglakaristust kandvatel süüdimõistetutel õigust hääletamisest osa võtta pole. SDE poliitikas on demokraatlikud väärtused kesksel kohal. Seetõttu saame toetada piiranguid, mis on demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega moonuta piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. Peame vajalikuks kehtestada karistusõiguses selged reeglid valimisõiguse äravõtmiseks, mis oleksid proportsionaalsed taotletava eesmärgiga.</p>	
<p>Kas teie erakond pooldab sünnijärgse kodakondsusega isikutele topeltkodakondsuse lubamist juhul, kui inimesel on sünnijärgselt Eesti ja veel mõne teise riigi (nt Euroopa Liidu liikmesriigi) kodakondsus?</p> <p>Ei toeta üldse 1 – 5</p>	5	1	5	4	5	4	5	4

<p>Toetame täielikult</p> <p>Selgitus</p>		<p>Kellelki ei tohi võtta sünniga omandatud kodakondsust, kuid topeltkodakondsuse ulatuslikumat seadustamist ei pea me põhjendatuks.</p>	<p>Me oleme eestlased ehk Eestimaa rahvas. Ühiskondlik lepe Eesti rahva edasikestmiseks vajab eelkõige majandustõusu ja uusi töökohti! Tuleb tagada sotsiaalne kindlustunne kõigile ühiskonna liikmetele, sõltumata passi värvist või nende kogusest, rahvusest, keelest või usutunnistusest.</p>	<p>Me arvame, et topeltkodakondsus tekitab kindlasti palju küsimusi, mida lahendada, kuid peame seda mõistlikuks võimaluseks muutumas, vabas maailmas.</p>	<p>Lubame mitmikkodakondsust Euroopa Liidu piirides. Paljud Eesti kodanikud on kasutanud vaba liikumise võimalust Euroopa Liidus, mõned soovivad oma eluplaani pikemalt teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega. Soovime, et Eestile oleks nende teadmistest ja kogemustest kasu. Soovime, et keegi ei tunneks ennast mitte-eestlasena oma valikute pärast ühinevas Euroopas ega peaks loobuma Eesti kodakondsusest.</p>	<p>Reformierakond toetab sünnijärgse (põlvnemisel põhineva) topeltkodakondsuse seadustamist kõikidele v.a Venemaa kodanikele.</p>	<p>Jah toetame topeltkodakondsuse omandamise võimalust. Sellekohase eelnõu on Sotsiaaldemokraatlik Erakond ka Riigikogus esitanud.</p>	<p>Seda küsimust tuleb tõsiselt arutada. Kui oleksime ümbritsetud vaid stabiilsete EL riikidega, peaksime seda tegema kohe ja kiirelt. Kogu küsimus taandub sellele, milliseid pingeid selline eri režiimide kehtestamine tekitab venemaa suunal. Praeguses julgeolekuolukorras on topeltkodakondsus Venemaaga välistatud ja jääb selleks veel pikaks ajaks. Küsimus on, kuivõrd imetakse siit välja ebavõrdse kohtlemise teema ja kui suureks läheb surve topeltkodakondsuse laiendamisele.</p>
<p>Lisakommentaariid</p>	<p>Küsimustiku täitis tegevsekretär, aga küsimused on erakonna siseselt läbi arutatud ja neid võib arvestada erakonna seisukohana.</p>		<p>EESTIMAA ÜHENDATUD VASAKPARTEI KUTSUB KÕIKI TULEVIKU-USKU VALIJAJID, KEHTESTAMA OMA TAHET RIIGIKOGU VALIMISTEL 01. MÄRTSIL 2015.a.</p> <p>Vasakpartei on ainsa erakonnana Eestis viimase kahekümne</p>					<p>Küsimused olid pisut üheplaanilised, parem ärge selliseid "edetabeleid" tehke!</p>

			kolme aasta jooksul seisnud linna ja maa tööraha elatustaseme ja sotsiaalsete õiguste kaitsel, kogu aeg rõhutades neidsamu seisukohti, mis nüüd on hakanud kõlbama kõikidesse valimisprogrammidesse					
--	--	--	--	--	--	--	--	--